

TOD STANDARD

استاندارد توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی

www.ketab.ir

مترجمین

افشین خضرلوی مقدم - زینب ملازاده - محمد رضا یاس کندی
پیام یزدی - حسن صادقی - حسنیة عبدالهیان

عنوان و نام پدیدآور	: استاندارد توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی / تهیه‌کننده موسسه سیاستگذاری حمل و نقل و توسعه (نیویورک)؛ ترجمه افشین خضری مقدم... او دیگران]
مشخصات نشر	: تهران: شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۸ص: مصور (رنگی)، جدول.
شابک	: ۱۵۰۰۰۰ ریال ۰۰-۳۵-۷۵۰۲-۶۲۲-۹۷۸.
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: TOD standard
یادداشت	: ترجمه افشین خضری مقدم، زینب ملازاده، محمدرضا یاس‌کندی، پیام یزدی، حسن صادقی، حسنیة عبدالهیان.
موضوع	: حمل و نقل شهری --- برنامه‌ریزی
موضوع	: Urban transportation -- planning
شناسه افزوده	: خضری مقدم، افشین. -۱۳۵۶، مترجم
شناسه افزوده	: موسسه سیاستگذاری حمل و نقل و توسعه (نیویورک)
شناسه افزوده	: Institute for Transportation and Development Policy (New York, N.Y)
شناسه افزوده	: شهرداری تهران. مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران
شناسه افزوده	: Tehran Municipality. Tehran Urban Planning and Research Center
رده‌بندی کنگره	: HE ۳۰۵
رده‌بندی دیوپی	: ۳۸۸/۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۴۶۳۲۲۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

www.ketab.ir

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

استاندارد توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی

تألیف: ITDP

ترجمه: افشین خضری مقدم - زینب ملازاده - محمد رضا یاس‌کندی - پیام یزدی - حسن صادقی - حسنیة عبدالهیان

صفحه‌آرایی: موسسه فرهنگی و هنری نگاه نو تهران

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بها: ۱۵۰۰۰۰ ریال

ناشر: انتشارات مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

شابک: ۰۰-۳۵-۷۵۰۲-۶۲۲-۹۷۸

کلیه حقوق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشانی: خیابان شریعتی، خیابان پل رومی، خیابان شهید اکبری، نبش خیابان آقابزرگی، شماره ۳۲

کدپستی: ۱۹۴۴۳۵۶۱۱

تلفن: ۲۲۳۹۲۰۸۲

info.rpc@tehran.ir

rpc.tehran.ir

۹	سخن نخست
۱۱	نگاه سیاستگذاران شهری تهران به موضوع توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی
۱۲	محسن هاشمی رفسنجانی رییس شورای اسلامی شهر تهران
۱۴	محمد علیخانی عضو شورای اسلامی شهر تهران و رییس کمیسیون عمران و حمل و نقل شورا
۱۶	شهربانو امانی عضو شورای اسلامی شهر تهران و رییس کمیته TOD شورا
۱۸	سید مناف هاشمی معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران
۲۰	محسن پورسید آقایی معاون سابق حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران
۲۶	مقدمه
۲۷	TOD Standard چیست؟
۲۷	چه کسی باید از TOD Standard استفاده کند؟
۲۸	خلاصه‌ی به‌روز رسانی نسخه ۰.۳
۲۹	امتیازدهی پروژه‌های توسعه‌ی جدید و ارزیابی زون ایستگاه
۳۰	معیارهای شناسایی پروژه واجد شرایط
۳۱	راهبردهایی برای ارزیابی زون ایستگاه
۳۲	رتبه‌بندی‌های TOD Standard 2017
۳۳	حاکمیت فنی
۳۴	اصول، اهداف عملکردی و معیارها
۳۸	پیاده روی
۴۰	دوچرخه‌سواری
۴۱	نفوذپذیری
۴۲	حمل و نقل عمومی
۴۳	اختلاط
۴۶	تراکم
۴۷	فشرده‌گی
۴۸	تغییر کارکرد معابر
۵۰	جزئیات امتیازدهی

۵۲	توسعه محله‌هایی که پیاده‌روی را ارتقا می‌بخشند
۵۲	۱- پیاده‌روی
۵۴	پیاده روها
۵۶	خطوط عابر پیاده
۵۸	نفوذپذیری بصری
۶۰	نفوذپذیری کالبدی
۶۱	سایه و سرپناه
۶۲	اولویت دهی به شبکه‌های حمل و نقل غیرموتوری
۶۲	۲- دوچرخه سواری
۶۵	شبکه دوچرخه
۶۷	پارکینگ دوچرخه در ایستگاه حمل و نقل عمومی
۶۸	پارکینگ دوچرخه در ساختمان‌ها
۶۹	دسترسی دوچرخه در ساختمان‌ها
۷۰	ایجاد شبکه‌ای متراکم از خیابان‌ها و مسیرها
۷۰	۳- نفوذپذیری
۷۳	بلوک‌های کوچک
۷۴	اولویت نفوذپذیری
۷۶	جانمایی طرح توسعه در نزدیکی حمل و نقل عمومی با کیفیت
۷۶	۴- حمل و نقل عمومی
۷۸	فاصله پیاده‌روی تا حمل و نقل عمومی
۸۰	برنامه‌ریزی برای اختلاط کاربری، درآمدی و جمعیتی
۸۰	۵- اختلاط
۸۳	کاربری‌های مکمل
۸۶	دسترسی به خدمات محلی
۸۸	دسترسی به پارک‌ها و زمین‌های بازی
۸۹	مسکن مقرون به صرفه
۹۲	حفظ خانوارها
۹۴	حفظ کسب و کارها و خدمات
۹۶	بهینه سازی تراکم و هماهنگی با ظرفیت حمل و نقل عمومی

امروزه با توجه به ضرورت توسعه پایدار و اهمیت روزافزون آن در مسائل شهری، در بسیاری از کشورهای پیشرفته جهان توسعه فضاهای شهری بر مبنای رویکرد توسعه مبتنی بر حمل و نقل عمومی انجام می‌گیرد. این رویکرد نقش مهمی در بهبود کیفیت زندگی شهروندان و ایجاد جوامعی پویا ایفا می‌کند. در سالیان اخیر یکی از بزرگترین اهداف برنامه ریزان و طراحان شهری به ویژه در مناطق مرکزی شهر، کاهش استفاده از خودروهای شخصی به منظور ایجاد پایداری و سرزندگی در شهرها بوده است. بدین منظور باز شکل دهی توسعه شهرها در الگوهای فشرده تر با کاربری مختلط را به عنوان راه حل معرفی نموده و راهکار آن را تراکم بالا و مراکز فعالیتی با کاربری مختلط که به وسیله سامانه های حمل و نقل عمومی با کیفیت بالا به یکدیگر مرتبط می‌شوند، معرفی نموده اند.

TOD یا توسعه مبتنی بر حمل و نقل عمومی به این معناست که مکان های شهری به صورت یکپارچه ای طراحی شوند؛ به نحوی که همه افراد، فعالیت ها، ساختمان ها و فضاهای عمومی به وسیله پیاده روی و دوچرخه سواری و خدمات حمل و نقل عمومی با سرویس دهی عالی با بقیه قسمت های شهر مرتبط باشند. توسعه مبتنی بر حمل عمومی (TOD) با محوریت مترو، در سالیان اخیر مورد توجه قرار گرفته است. ایستگاه های مترو عنصر جدیدی در فضاهای شهری هستند که با چندین ورودی با فضاهای اطراف خود در ارتباط می‌باشند و با توجه به تاثیراتی که بر محیط پیرامون خود می‌گذارند، امروزه در برنامه ریزی ها با محدوده پیرامون به صورت مجموعه ای واحد و هماهنگ و دارای روابط و تاثیرات متقابل در نظر گرفته می‌شود.

کلانشهر تهران از جمله شهرهایی است که آلودگی هوا و ترافیک از معضلات اصلی آن می‌باشد، طبق آمار بانک جهانی هزینه اقتصادی سالانه آلودگی هوای تهران ۲/۶ میلیارد دلار برآورد می‌شود. فاصله زیاد مبدا-مقصد در سفرهای درون شهری، پراکندگی کاربری ها مهم و جاذب سفر، توسعه نامتوازن شهری و شبکه حمل و نقل عمومی ناکارآمد سبب استفاده روزافزون از وسایل حمل و نقل شخصی شده است، به گونه ای که در ۸ ماهه نخست سال جاری از نظر آلودگی هوا ۵۲ روز در محدوده ناسالم برای گروه های حساس و ۲ در روز در محدوده ناسالم برای همه گروه ها قرار داشته است. شهر تهران از میان ده شهر پرتراфик دنیا رتبه هشتم را از لحاظ کارآمدی شبکه حمل و نقل به خود اختصاص داده است. میانگین زمان یک سفر درون شهری در تهران، ۵۵ دقیقه و ۷ ثانیه است در حالی که ساکنان بهترین شهرها به طور متوسط ظرف ۲۰ دقیقه، از منزل به محل کار یا تحصیل مراجعه می‌کنند.

کتاب پیش رو، اصول توسعه شهری موسسه بین المللی ITDP برای حمل و نقل در زندگی شهری و اهداف اصلی پیاده سازی استانداردهای TOD را پیاده روی، دوچرخه سواری، نفوذپذیری، حمل و نقل عمومی، اختلاط، تراکم، فشردگی و تغییر کارکرد معابر بیان می‌کند. این کتاب بر حق دسترسی همگان به پیاده روی و دوچرخه سواری ایمن، دسترسی آسان و مقرون به صرفه به مقصدهای دور از طریق حمل و نقل عمومی سریع السیر و داشتن یک زندگی خوب بدون وابستگی به ماشین استوار است. نظر به رویکرد فعلی مجموعه مدیریت مجموعه شهری تهران مبتنی بر توسعه حمل و نقل فعال و حمل و نقل عمومی که در سال های اخیر منجر سرمایه گذاری بسیاری بر روی توسعه خطوط مترو و همچنین مسیرهای دوچرخه سواری شده، امید است استانداردهای مطرح شده در این کتاب راه گشای مدیران و برنامه ریزان شهری باشد و زمینه را برای تحقق هرچه بیشتر و بهتر عدالت اجتماعی در حمل و نقل شهری را که در قالب دسترسی بیشتر با جابجایی کمتر امکان پذیر خواهد بود، فراهم نماید و شعار تهران، شهری برای همه را عینیت بخشد.

محمد حسین بوچانی

رئیس مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران